

2.23 Kulturskolan magasin

EN TIDNING FRÅN KULTURSKOLERÅDET

"Nu måste vi bära
varandra. När ni känner
att ni behöver hjälp – ring
någon av oss! Vi måste
fortsätta nätverka och
hjälpas åt. Allt vi gör är ju
för barnens skull."

MAGNUS EKWALL,
KULTURSKOLERÅDETS
NYE ORDFÖRANDE

LEDARSKAP

Uppdragsutbildning

KARLSTADS UNIVERSITETS UPPDRAGS AB

HEJ SKOLLEDARE!

Vill du kompetensutveckla dina lärare? Visste du att Karlstads universitet kan komma till din kommun och genomföra kurser, föreläsningar och längre utbildningar?

Förutom Lärarlyftet och kurser för förskolan har vi ett Utvecklingsprogram för skolutvecklare och en Akademi för kulturskolor som du kan läsa mer om på webben.

Kontakta mig så kan vi skräddarsy åt er!

KAU.SE/UPPDRAGSUTBILDNING

DIGITAL AND NEW MEDIA INNOVATION NETWORK

THE NEW ERA OF TECHNOLOGY HAS ARRIVED!
THE FUTURE IS HERE!

CONTACT US

+46 (0)76 1389671

KULTURSKOLA KIRUNA
Lars Janssonsgatan 17, 981 31 Kiruna

Elda.Oreto@gmail.com

Webinars and Workshops
on the new media in
Kulturskola: 3d Gaming,
Animation, VR, AR, AI...

Magnus Ekwall

Kulturskolerådets ordförande

"Ledarskapet inom kulturskolan spelar en central roll för att göra detta uppdrag framgångsrikt!"

Tillitsfulla ledare skapar trygg arbetsmiljö

Magnus Ekwall heter jag, och det är med stor glädje och nyfikenhet jag tar mig an det viktiga uppdraget att som styrelsens nya ordförande leda Kulturskolerådet. Med fokus på barn och unga och deras möjligheter att påverka och vara delaktiga i verksamheten vill jag leda och utveckla kulturskolan i Sverige.

Kulturskolan ska vara både bred och spetsig, med uppdraget att ge barn och unga möjlighet att utforska och utveckla sin kreativitet inom olika konstformer – men också att fungera som demokratisk och samhällsbyggande funktion. Vi skapar sammanhang och mötesplatser för unga runt om i landet. Våra lokala uppdrag varierar från kommun till kommun och så måste det vara, eftersom ansvaret för varje unik kulturskola ligger hos respektive kommun.

Ledarskapet inom kulturskolan spelar en central roll för att göra detta uppdrag framgångsrikt. En

tillitsfull ledare skapar en trygg arbetsmiljö där både deltagare och medarbetare känner sig respekterade och uppskattade.

Genom att ge barn och unga kreativa möjligheter att upptäcka och utveckla sina talanger kan kulturskolan bidra till självkänsla, självförtroende och personlig utveckling. Såklart har detta också en positiv effekt på elevernas välmående och i förlängningen på deras skolprestationer.

Kulturskola som företeelse är ett sätt att skapa sammanhang där barn och unga från olika bakgrunder får möjlighet att lära känna varandra och samarbeta med ett gemensamt intresse. På så sätt blir vi samhällsbyggande och ökar förståelsen mellan människor.

Det är viktigt att alla vi som arbetar i kulturskolan tillsammans diskuterar och arbetar med kulturskolans uppdrag och ledarskap för att ge bästa möjliga förutsättningar för att bli varje barns bästa kulturskola. ■

I DETTA NUMMER

- 5 **Mötet:** Magnus Ekwall
- 6 KNUT från start till nu
- 10–17 Kulturskole-dagarna special: Ledarskap
- 18 Maria Sur om förebilder
- 21 **Landet runt:** Borås leder framåt
- 26 **Min kulturskola:** Umeå lyssnar på ungdomarna
- 30 **Det är så jag säger det:** Låt skapandet leda vägen

Kulturskolan
magasin

ANSVARIG UTGIVARE: Magnus Ekwall, Kulturskolerådet

CHEFREDAKTÖR: Torgny Sandgren, 070-671 79 46,
torgny.sandgren@kulturskoleradet.se

REDAKTÖR: Malin Aghed, 0730-26 91 17,
malin@kulturskoleradet.se

PROJEKTLEDARE: Andrea Christensen
andreachristensen.kpl@gmail.com

GRAFISK FORM: John Losciale, john@losciale.com

ANNONSER: annonser@kulturskoleradet.se

OMSLAGSFOTO: Harald Nilsson

NÄSTA NUMMER: v 39

MANUSSTOPP: 28 augusti

PRENUMERATIONER:
prenumerationer@kulturskoleradet.se

FOTO: HARALD NILSSON

LÄS KULTURSKOLE- RÅDETS RAPPORTER

Kulturskolerådet har tagit fram ett antal handböcker och stödmaterial i syfte att göra kulturskolornas utvecklingsarbete enklare eller i opinionsbildande syfte. Här finns till exempel en handbok om hur man går från musikskola till kulturskola och olika skrifter om hur man kan jobba med jämställdhet, systematiskt kvalitetsarbete, ungas inflytande samt metoder för att inkludera barn med funktionsnedsättning. Senaste rapporten handlar om konsekvenser av minskat statligt stöd till kulturskoleverksamhet. Kulturskolerådets skrifter finns under Publikationer på vår hemsida.

Kulturskoledagarna 2024
äger rum i Västerås.

**"Utrymmet för att
möta nya grupper
som inte haft kontakt
med kulturskolan
minskar.
Detta påverkar
integration och
jämlighet på sikt."**

CITAT UR RAPPORTEN
"KULTURSKOLANS
FÖRUTSÄTTNINGAR"

maj, på Kulturskolans dag, är det
dags att visa framfötterna, var de
än befinner sig. KNUT ses IRL
i Göteborg och sänder live.
Vad gör du?

NU FINNS SIDA VID SIDA ÄVEN I NORRA SVERIGE!

Sida vid Sida Norr är en skolkon-
sert med 90 elever från kultursko-
lorna i Boden, Umeå, Örnskölds-
vik, Östersund och Sundsvall, i
samarbete med 40 musiker från
Sundsvalls Orkesterförening och
Norrbottens Ungdomssymfoniker.
Dirigent är Ron Davis Alvarez. Den
22 april skedde premiärkonserter
och vi följer fortsättningen med
spänning.

MISSA EJ 16–18 APRIL 2024 I VÄSTERÅS

Nu har Kulturskoledagarna
2023 avslutats och vi säger
ett stort tack till alla som del-
tog. Nu går vi in i planering
av nästa års konferens, som
kommer att äga rum i Västerås
16–18 april. Förmodligen gör vi
som i år med en frivillig ming-
elkväll och chans till nätverks-
möten kvällen innan, så boka
gärna även den 15:e. Skriv in
datumerna redan nu och känn
dig varmt välkommen!

DIGITALT SKAPANDE OCH SAMARBETE MED NÄRINGS- LIVET

Kiruna driver ett projekt kring
digitalt skapande. Nu vill nät-
verket undersöka kulturskolors
digitala skapande och eventu-
ella samarbeten med närings-
livet genom en enkät. E-posta
elda.oreto@kiruna.se för att
vara med i undersökningen.

PRENUMERERA MERA

I februari presenterade vi stolt
Kulturskolan Magasin 2.0. Var-
je nummer har ett tema och i
varje nummer finns minst ett
uppslag för ungas talan. Nu vill
vi pusha för att magasinet ska
nå fler, både inom och utanför
vår egna organisation. Har
ni engagerade ungdomar?
Ge dem en prenumeration i
present! Eller gör som fler och
fler kulturskolor och ge ett ex
var till alla pedagoger. Kanske
behöver några ex hamna i
kommunfullmäktige? Lägg till
värdefulla prenumerationer
genom att skicka epost med
postadresser till prenumerationer@kulturskoleradet.se

Magnus Ekwall, chef för Malmö Kulturskola, valdes i mars till ny ordförande för Kulturskolerådets styrelse.

Hur känns det?

– Jättespännande och hejdrande! Jag vill gärna vara med och utveckla och påverka kulturskolan. Då måste man vara beredd att ta på sig ansvar.

Vem är du?

– Jag är född i Malmö och har bott här i stort sett i hela mitt liv. Jag lärde mig spela piano när jag var 7 år, hos en dam som både mormor och mamma spelat för. Efter musikhögskolan jobbade jag som musiker i många år. De senaste 30 åren har jag varit på kulturskolan i Malmö, som lärare, enhetschef och nu som avdelningschef.

Vilka egenskaper har du som gör dig lämplig för den här rollen?

– Jag är en inlyssnande person som försöker vara både ödmjuk och modig. Jag är diplomatisk, men ändå tydlig med var jag står. För mig är det viktigt att visa att det här inte är en one man show. Vi är många som behöver jobba tillsammans.

Vilka utmaningar ser du för kulturskolan idag?

– En viktig fråga är det statliga utvecklingsbidraget som är halverat och som eventuellt ska plockas bort. Där måste vi agera för att försöka säkerställa bidraget framöver. Andra viktiga frågor är kompetensförsörjning och att höja statusen för vår lärarkår. Vi måste också fortsätta utveckla kulturskolan så att den hela tiden är relevant för barn och unga idag.

Varför är kulturskolan viktig?

– I en tid av hårda prioriteringar kan jag förstå den som tänker att kulturskolan inte är det viktigaste, att det inte är på liv och död. Men jag tror att kulturskolan är väldigt viktig. Genom att både bevara det vi gör idag och utveckla verksamheten kan vi främja en positiv samhällsutveckling och förebygga många av de utmaningar vi ser för unga idag.

MAGNUS EKWALL

Ålder: 57 år

Familj: Fru, fyra barn, tre barnbarn.

Och en boxer.

Bort: I Malmö

Gör: Avdelningschef för Malmö Kulturskola
Aktuell: Ny ordförande för Kulturskolerådet
Kuriösa: Det var Magnus Ekwall som startade "Tvåornas kör", ett initiativ som varje år engagerar alla Malmö stads elever i årskurs två för ett antal konserter på Malmö Live. Konceptet har sedan spridit sig runt om i Sverige.

”Det här är inte en one man show”

KNUT från start till nu

Som ni kunde läsa i förra numret träffades KNUT (Kulturskolans Nytänkande Ungas Talan) för första gången i Stockholm i början av året. Sedan dess har det hänt massor:

- ▶ KNUT har bildat en ideell förening, med första årsmöte 20 maj i Göteborg
- ▶ Digital inspirationsföreläsning med Joakim Danell, som berättade om Kreativ Pride som han arbetar med på kulturskolan i Malmö.
- ▶ Sju av KNUT:arna deltog i Folk och Kultur i Eskilstuna 8–11 februari, där vi bland annat skrev poesi i Kulturrådets monter ihop med Nioosha Shams, Sveriges läsaambassadör, och ungdomar från Södertälje.
- ▶ Fem KNUT:are deltog på Kulturskoledagarna 2023 där vi dels var med på föreläsningar och seminarier, dels höll en

workshop i digitalt skapande med Klara Stenkvist från Sverok.

- ▶ I skrivande stund planeras Kulturskolans Dag 18–20 maj då vi ska ses IRL i Göteborg. Då ska vi hålla vårt första årsmöte, prova en studio, workshopa om kulturskolans framtid samt massa andra spännande aktiviteter. Håll utkik, mer info kommer!

Utöver KNUT på nationell nivå har det pågått en hel del även på regional och lokal nivå. Det har varit allt från demokratidagar till workshops och utbildningstillfällen med både elever, pedagoger och chefer.

När det kommer till unga, delaktighet och inflytande går vi från klarhet till klarhet. Måste det vara så svårt egentligen? Är det inte bara att göra? Allt måste inte vara på plats på en gång, ibland är det bättre att komma igång i liten skala än att inte komma igång alls. Tänk vad mycket mer vi kan göra om vi släpper in och lyssnar på och hjälper varandra. Så kroka arm med ditt lokala elevråd, den engagerade eleven på din danslektion, pedagogen med massa idéer eller vem/vilka det än kan tänkas vara, för tillsammans kommer vi längre!

Hanna Morau, nationell coach för KNUT

19

ungdomar

från

10

städer

MÖT UNGDOMSRÅDET

Vi är 19 ungdomar mellan 15 och 22 år från Piteå, Hudiksvall, Orsa, Falun, Stockholm, Håbo, Tranås, Göteborg, Vellinge och Skurup. Här är tre av oss. Sex presenterades i Kulturskolan Magasin nummer 1.23. Resterande möter du i kommande nummer.

FOTO: JONAS GRATZER

ZELDA ALVEHED

Ort: Kommer från Sävsjö men är med i Tranås Kulturskola.

Kulturskoleengagemang: Teater är min grej! Jag är både med som hjälprea för den yngsta teatergruppen och som elev i den äldsta teatergruppen.

Om KNUT: Jag vill kunna påverka så att alla barn och ungdomar ska kunna ha möjlighet att uttrycka sig konstnärligt. Att kulturskolan ska vara lika självklar som idrotten i samhället!!!

SMILLA ASKLUND

Ort: Tranås

Kulturskoleengagemang: Teater/Dans/sång

Om KNUT: Jag vill vara med i KNUT för att bidra till ökat kulturintresse bland unga både kommunalt och regionalt. Jag hoppas att KNUT kommer kunna göra så att kulturskolan blir en central del i fleras liv och få ungdomars röst hörda.

HANNA

Ort: Hudiksvall

Kulturskoleengagemang: Gitarr och musikproduktion, men har testat det mesta

Om KNUT: Jag hoppas att KNUT skapar fler möjligheter för unga att påverka sitt kulturliv, samt skapar en plats för oss att tillsammans uttrycka våra åsikter på ett produktivt och meningsfullt sätt.

"Jag tror att kultur i vår ålder, i synnerhet nu när det händer så mycket, är av stor betydelse därför att det skänker oss andrum."

Ur intervju med Maria Sur. Läs mer på sidan 18.

KNUT på Instagram

KNUT har startat Insta! Följ oss gärna på [k_n_u_t_!](#)

Här ser ni oss tillsammans med Sveriges kulturminister Parisa Liljestrand! Vi fick träffa henne på Kulturskoledagarna i Örebro och gav henne en Jag Åger-väska och nummer ett av Kulturskolan Magasin. Där kan hon läsa mer om oss.

Hon skrev sedan om mötet med oss på sin egen Insta!

FOTO: EMIL VILGOT WALLIN

Kulturskoledagarna i Örebro

Det var väldigt bra att KNUT var med på Kulturskoledagarna! Fler unga måste få inkluderas i dessa sammankomster. Det är viktigt för oss också att bli upplysta om vad cheferna blir förelästa kring samt få prata direkt till dem. Varför? Svaret är enkelt. Dialogen mellan verksamma och deltagande i kulturskolan bör stärkas och det finns inga bättre sätt än att hålla en löpande kontakt samt årliga sammankomster från alla hörn (och helst också åldrar)!

Claudia Ingrao, Stockholm

Claudia, Evan och Smilla träffade Martin Stenmarck i Örebro, när han berättade om Svenska Musikfondens nya stipendier för kulturskoleungdomar.

FOTO: MALIN AGHED

KNUT har fått sin första medlemsförening

Vi är stolta och glada över att kunna meddela att Kulturskolans Elevförening i Umeå, KEU, har gått med i KNUT. Vi välkomnar alla! Haka gärna på, ni som har en grupp engagerade unga på er kulturskola. Så här säger Umeå om varför de valt att gå med:

– För KEU innebär ett medlemskap i KNUT inga måsten eller kostnader, utan enbart möjligheter att träffa andra föreningar och skapa bättre möjligheter att lyfta barn och ungas röster och åsikter.

Jonatan Widmark, ordförande i KEU (Kulturskolans Elevförening Umeå) Läs mer om KEU i reportaget om Umeå på sidorna 26–29.

Läs mer om Malte Klüff, Jonatan Widmark och Hedvig Skog från KEU på sidorna 26–29.

FOTO: ULRICA VALLGÅRDA

EVAN SIXTENSSON

"Jag heter Evan Sixtensson och är med i KNUT. Jag går i Huddiksvall kulturskola i teater och musikproduktion, och har tidigare gått i gitarr och kör.

Jag skriver om ganska mörka saker, och jag vill att folk som lyssnar ska kunna känna igen sig och veta att det finns andra som känner likadant. Glada melodier med lite mörkare texter.

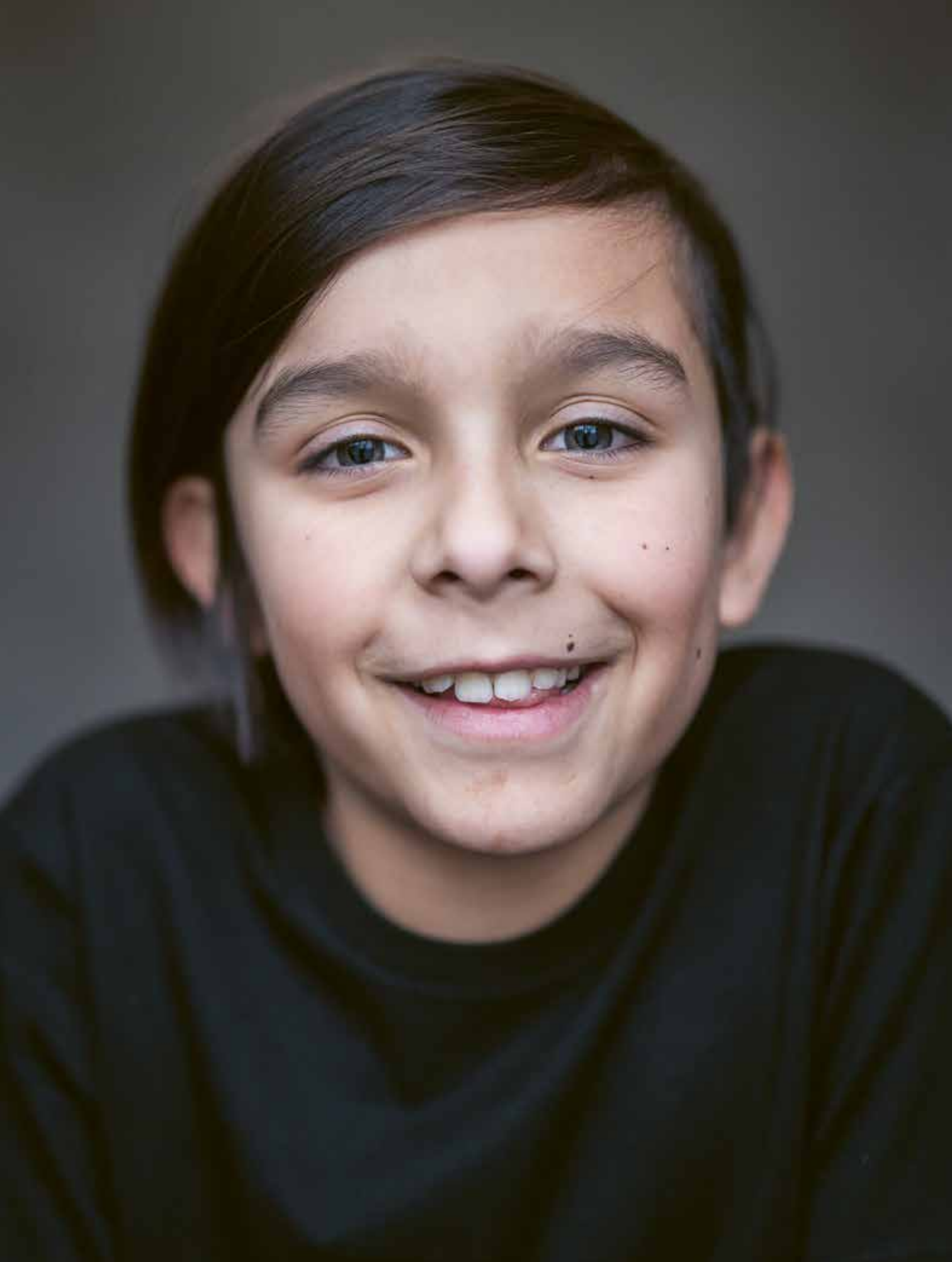
Min första låt skrev jag i fyran, och redan då skrev jag på engelska. För mig är det en slags escape: när jag skapar låtar tänker jag inte på något annat.

Samtliga låtar på albumet har jag skrivit under ett år. Jag har skapat dem från scratch – musik, text och allt som man gör i datorn.

När jag var 3 år stod jag på min farmors trapp i hennes stuga och sjöng för alla som var där. Jag har alltid älskat att stå på scen, och jag vill hålla på med både teater och musik i framtiden. Min plan är att gå teatergymnasium i Bollnäs nästa år."

Knutmedlemmen Evan Sixtensson släpper sitt första album i slutet av maj 2023. Checka in HappyTunes på Spotify. ^-^

Ledarskap och samverkan – med barnen i fokus

När kulturskolans chefer samlades för årets Kulturskole-dagar var ledarskap den röda tråden genom allt.

– Nu är det viktigare än någonsin att vi hjälps åt och stöttar varandra, för att tillsammans skapa varje barns bästa kulturskola, sade Magnus Ekwall, nyvald ordförande i Kulturskolerådet.

TEXT IDA THUNBERG

330 deltagare från hela Sverige var på plats i Örebro under två dagar i mars, där Kulturskolerådet bjöd på ett fullspäckat program. Föreläsningar och seminarier blandades med årsmöte, festivalkväll och mängder av möten med nya och gamla bekanta.

Först ut av huvudtalarna var Malin Oest, organisationskonsult. Hon konstaterade att de allra flesta människor vill göra ett bra jobb på sina arbetsplatser, och att medarbetarna därför ofta har många goda idéer om utveckling.

– Då gäller det att man som chef skapar en bra struktur för delaktighet.

Hon menade att det måste vara tydligt inför medarbetarna var de olika besluten fattas och hur vi som ledare förhåller oss till det – och att ha tillräckligt med mod för att hantera maktpositionen på rätt sätt.

– Annars börjar vi klampa runt på ett sätt som

gör att det väldigt lätt uppstår konflikter. Och ni har inte råd med för mycket konflikter. Er tid är för viktig. Barnen och ungdomarna behöver er alldeles för mycket för att ni ska ägna era dagar åt sånt.

Malin Oest återkom till att tydlighet förebygger konflikter av det slag som går på djupet och äter tid.

– Jag tycker att chefer kan vara lite fega, och med det menar jag att man inte sätter verksamheten – barn och unga – i fokus. Istället sätter man sin egen bekvämlighet först, till exempel genom att inte markera något som är fel inför sina ledningsgruppskollegor eller säga till medarbetare som inte gör rätt saker.

Malin Oest menade att en ledare hela tiden måste vara på tårna, och kunna säga "Nu gör du inte riktigt som vi har kommit överens om. Vad behöver du för att kunna göra på ett annat sätt?"

– Hämta kraft från era ledningsgrupper och från varandra! Ni måste fungera så att barnen och

ungdomarna får det de behöver. Ni är superviktiga, glöm inte det!

En av dem som lyfte fram det viktiga arbetet som sker varje dag var kulturminister Parisa Liljestrand (m) som fanns på plats och pratade från scenen på Hjalmar Bergmanteatern.

– I våra kulturskolor bedrivs en oerhört fin verksamhet som gör skillnad på riktigt i barns och ungas liv. Det ni gör öppnar upp dörrar till nya rum för barn och unga. Kulturskolan kan vara platsen där man får en meningsfull fritid, där man kan möta människor från andra sidan stan, och också där man kan hitta sitt eget kreativa uttryck. Det är en plats att växa på – inte bara som sångare, tecknare eller cellist, utan också som individ och samhällsmedborgare.

Men även om de starkaste intrycken under dagarna i Örebro handlade om gemenskap och framtidstro, så märktes en del oro bland samtal. Inte minst med anledning av att regeringen har halverat kulturskolestödet till från 200 till 100 miljoner kronor. Parisa Liljestrand tog sats från scenen och sade att det var dags att prata om elefanten i rummet.

– Om det nu är så bra, det ni gör – varför skär vi i regeringen in så fall ner i kulturskolans statliga bidrag?

Kulturministern betonade att utvecklingsstödet aldrig har varit tänkt att täcka upp ordinarie verksamhet som i grunden är kommunalt ansvar.

– Att stödet fortfarande finns kvar visar att regeringen värnar barn och ungas rätt till kultur trots en enormt tuff ekonomisk situation i landet. Är man barn eller ungdom i Sverige idag så ska man ha möjlighet att kunna ta del av och utöva kultur – oavsett var i Sverige man bor och vilka förutsättningar eller bakgrund man har. Det viktiga ska vara vilka drömmar man har, vart man vill vara på väg. Vilken längtan, engagemang och nyfikenhet man har.

Under Kulturskoledagarnas diskussioner framkom det att många av de samlade cheferna upplever det svårt att nå fram till politiker och få dem att verkligen förstå värdet av det som kulturskolan gör, istället för att bara se det som en pliktskyldig belastning. I ett panelsamtal på scenen möttes fyra Örebropolitiker för att bland annat diskutera just detta. Kristdemokraternas Sandra Fröjdestam, kultur- och fritidsnämnden i Örebro, lyfte fram vikten av att våga kontakta beslutsfattarna:

– Det är jätteviktigt att vi politiker bjuds in till era verksamheter! Ofta blir vi sittande och läser igenom en massa handlingar och tittar på alla budgetposter, och vet att någonstans måste vi skä-

FOTO: IDA THUNBERG

Zelda Alvehed och Smilla Asklund från KNUT undersöker Kulturskoledagarna för alla barns och ungas räkning.

ra ner. Det är först när vi kommer ut som det blir verkligt. Bjud in politiker och kanske hela nämnder till era kulturskolor. Visa vad ni gör och berätta om vilka utmaningar ni har!

Wilhelm Sundman, regionråd för Liberalerna, poängterade att kulturskolan inte bara får ses som en budgetpost som man inte har råd med.

– Från kultursidan måste man vara väldigt tydlig med vad alternativet är. Hur många ungdomar spenderar inte sina kvällar på kulturskolan och lär sig något produktivt? Om de inte skulle vara där, vad skulle de göra då?

Wilhelm Sundman menade att samhällets kostnader riskerar att bli mångdubbelt högre i framtiden om för stora nedskärningar görs på kulturskolan, eftersom många unga riskerar att hamna utanför vettig fritidssysselsättning och bli hängande på gatorna istället.

– Det är viktigt att kultursektorn själva är med och påminner om detta, att det finns fler värden att ta hänsyn till. Sedan finns det alltid en verklighet att förhålla sig till, och alla behöver hjälpas åt att spara. Men var alltid proaktiva! Tala om vad ni kan bidra med och vad man absolut inte får röra.

På plats under hela konferensen i Örebro fanns representanter för KNUT – Kulturskolans Nytän-

Kulturminister Parisa Liljestrand gästade Kulturskoledagarna.

En av konferensens huvudtalare, Malin Oest, inbjöd till samtal om både mod och makt.

FOTO: IDA THUNBERG

FOTO: CAROLIN FREIHOZ

kande Ungas Talan. När de fem ungdomarna gick upp på scenen blev de varmt välkomnade av ihärdiga applåder. Att de ungas inflytande ska ökas är en viktig fråga för Kulturskolerådet, och för Zelda Alvehed, 18, från Sävsjö och Smilla Asklund, 16, från Tranås, blev responsen på deras närvaro i Örebro lite överväldigande och samtidigt roligt att få ta emot.

– Jag är en ungdom som har åsikter och som vill höras. Jag är jätteintresserad av kultur, så för mig var det självklart att vara med i KNUT när jag fick frågan. Att folk verkar så glada över att vi är här och vill lyssna på vad vi säger känns jätteroligt, säger Smilla Asklund, som har dansat i kulturskolan sedan barnsben. Zelda Alvehed började i kulturskolan först när hon gick gymnasiet och ägnar nu en stor del av sin tid åt teater.

– Det är viktigt att vi ungdomar är med på konferensen, för det är väldigt sällan man sitter i samma rum som massor av vuxna som pratar om vuxengrejer. När jag är på kulturskolan är jag i teatersalen, men jag vet ingenting vad som händer bakom de vuxnas kulisser. Så det är jätteintressant att vara med här, prata med de vuxna

och se hur mycket det är som pågår, säger Zelda Alvehed.

Vid årsmötet avgick Jalle Lorensen som ordförande i Kulturskolerådet. Han var också med och höll i ett av seminarierna, "Ny chef i Kulturskolan". Där påminde han bland annat just om att

barnen och ungdomarna alltid ska finnas med på alla möten. Om inte rent fysiskt, så ska de ändå alltid sitta på första raden när besluten ska fattas.

– Ni har fått skattebetalarnas pengar i era händer och de ska användas på ett bra sätt, med barnen och de unga i fokus, sade han.

Jalle Lorensens efterträdare är Magnus Ekwall, som i sin presentation berättade att han alltid varit fascinerad av hur kulturen kan påverka samhällsbygget. Han nämnde tuffare tider, ekonomiska nedskärningar och större oro som viktiga anledningar att finnas där för varandra, både chefer och lärare.

– Nu måste vi bära varandra. När ni kommer hem och känner att ni behöver hjälp – ring någon här i rummet! Vi måste fortsätta att nätverka och hjälpas åt. Allt vi gör är ju för barnens skull. ■

KULTURSKOLEDAGARNA 2023

Plats: Örebro 22–23 mars på Hjalmar Bergmanteatern och i Kulturkvarteret.

Deltagare: 330 chefer och ledare
Huvudtalare: Malin Oest, organisationskonsult, Niklas Huss, innovationscoach och Sara Damberg, social entreprenör och grundare av Friends.

Seminarier: Ett drygt femtontal som innefattade allt från digital utveckling, ungas inflytande och psykisk hälsa till kulturskoleundervisning i glesbygd – allt med ledarskap i fokus.

Mellan pedagoger och chefer

Peter Tikkanen är musikern, kapellmästaren och turnéledaren som alltid brunnit för barn och unga. Som regional samordnare är platsen mellan chefer och pedagoger hans ansvar.

TEXT ZELDA ALVEHED, FOTO SMILLA ASKLUND

2017 startade en regional samverkan mellan kulturskolorna i Örebro län. Peter Tikkanen tillfrågades av en Kulturskolechef i Karlskoga om han ville ta samordningsjobbet, och det ville han gärna. Peter berättar att han alltid brunnit för barn och unga och ofta stört sig på samhället som inte tar barn på allvar.

– Det märks extra mycket på en scen. Man hör ofta någon säga: äsch de är bara barn! Man kanske tar sig tiden att släpa upp en idrottsbänk och någon mikrofon, men om Darin eller Carola kommer då är det fett ljud och ljus som man satsat pengar på.

– Denna funktion är väldigt viktig, och min roll är bland annat att fylla mellanrummet mellan pedagoger och chefer.

Just nu jobbar Peter halvtid som kulturskole-samordnare i Örebro län och halvtid som barnkultursamordnare i Karlskoga kommun.

– Jag känner att jag har ett avstånd mellan mig och målgruppen. Det är en brist att jag inte dagligen träffar unga längre, trots att det är dem jag jobbar för.

Vad är det som gör att du vill jobba med detta?

– Det spelar ingen roll om jag skriver, spelar eller organiserar, generellt drivs jag av att jag vill väcka tankar och göra skillnad. Jag älskar att jag får vara med i vårt län så att barn och unga i Nora kommun kan delta i Örebro kulturskolas musikallinje på fördjupningsnivå. Och för de där ungdomarna kan det vara livsavgörande. Kort och gott, jag vill göra skillnad.

Peter har gått i musikskola sedan han var liten. Han spelade trumpet i orkester.

– Jag växte upp i en kyrklig kontext, där pappa satte mig i pianolektioner med tanke på att jag i framtiden skulle kunna spela till körerna. Jag led-

de min första barnkör när jag var elva år. Så kyrkan har stor påverkan på mig och varför jag är här. Jag växte in i detta på ett naturligt sätt.

Och musiken blev det: Peter har både jobbat som musiker, arrangör och kapellmästare vid många teaterföreställningar och turnéer.

Hade du bra lärare att se upp till och inspireras av när du var ung?

– Ja, och det är viktigt. Om jag inte hade haft vissa människor i mitt liv när jag var yngre hade jag aldrig hållit på med det jag gör idag. De är jätteviktiga inspiratörer för mig fortfarande. Jag har burit med mig vikten av att tro på ungdomars förmåga. Det handlar om att klä ungdomarna i lite för stor kostym och sedan skicka med: du kommer fixa det här! i stället för att klä dem i för små kostymer och tänka: det kommer ändå inte gå! Jag tror att ungdomar mår bra av att vuxna tror på dem.

Är det för att du hade bra vuxna i ditt liv när du var yngre som du nu vill vara en vuxen som själv inspirerar hos dagens ungdomar?

– Det har i alla fall hjälpt mig. Hade jag haft dåliga förebilder hade jag såklart blivit märkt och påverkad.

Vad är det bästa med ditt yrke?

– Väldigt svårt, för vad är mitt yrke egentligen? Jag identifierar mig fortfarande som en utövande konstnär, jag är musiker och kapellmästare. Men å andra sidan så jobbar jag just nu 100 % på kommunen med barnkultur. Det bästa är att jag får jobba med något som jag tror på. Jag är verkligen genuint övertygad om att kultur är ett facit på många problem som vi har i vårt samhälle. Att så många barn och unga som möjligt ska få möjligheten att få utöva kultur är medicin för så otroligt mycket. Så jag känner att jag jobbar med något väldigt viktigt. ■

"Det handlar om att klä ungdomarna i lite för stor kostym och sedan skicka med: du kommer fixa det här!"

Annika Lindholm
Tejfors, Kulturskole-
chef i Tranås

Vad drivs du av?

– Jag drivs av en inre lust att få se andra människor, framförallt barn och ungdomar, utöva kultur. Att kunna se vad det gör med ungdomarna när de får prova och skapa och vara kreativa.

Agneta Andersson, Piteå Musik & Dansskola och Framnäs folkhögskola

Hade du bra ledare/vuxna att se upp till när du var yngre?

– Mm, både och. Det är såklart inte roligt att inte ha bra lärare eller ledare, men det är lärorikt. För då kan man tänka: hur vill jag vara och hur vill jag inte vara? Nu är jag själv i den positionen. Och alla kommer någon gång hamna i positionen att leda. Då kan man tänka på alla de människor man mött och inspireras av dem, både bra och dåligt.

Lisa Söderlund, Kulturskola i Stockholm som verksamhetsutvecklare och projektledare för ett samverkansprojekt för utveckling av kulturskolan digitala utbud.

Vad är det svåraste med ditt yrke?

– Strukturer och kultur i en organisation. Jag har inte jobbat jättelänge inom kulturskolan, och därför har jag fortfarande lite gamla vanor och mönster kvar från mitt förra arbete. Organisationsstruktur och hur man jobbar varierar ofta och det kan ibland försvåra utvecklingsarbetet.

Påfyllnads-festival

Det finns en sällsam kraft i samverkan och i att få fylla på med både yrkesstolthet och ny energi. Det blev festivalkvällen i Kulturkvarteret ett tydligt bevis på.

TEXT IDA THUNBERG, FOTO IDA THUNBERG/DELTAGARBILDER

Härliga framträdanden från scenerna, ballonger, plockmat och massor av glada leenden fyller Kulturkvarteret på kvällen mellan de båda konferensdagarna.

Gemensamt för många av deltagarna tycks vara att man tar tillfället i akt att lära känna nya människor. Överallt pågår samtal över ett glas och lite tilltugg. Christina Grimsell, verksamhetsledare vid Åtvidabergs kulturskola, har precis för första gången träffat Sylvia Carlsdotter, enhetschef i Simrishamn och med lång erfarenhet som styrelsemedlem i Kulturskolerådet.

– Samverkan kan man aldrig få för mycket av. Vi står inför samma frågeställningar, och när vi möts kan vi diskutera både utmaningar och framgångsfaktorer, säger Christina Grimsell.

Sylvia Carlsdotter lyfter fram det viktiga i att få tänka fördjupande tillsammans, både under föreläsningar, seminarier och mingeltid.

– Under de här dagarna har jag hittat en lösning på ett jättekneppt problem som jag har haft i min

◀ Musikalkören Funkisbro med pianist Magnus Spångberg öppnade festivalkvällen med ös och briljans.

▲ YOMA-stipendiaten Selma Sköld spelade Schumann Adiagio & Allegro.

Baskery körde banjo-punk av högsta klass och fyllde Kulturkvarteret med energi ända till stängning. ▶

verksamhet, bara genom att lyssna till andras erfarenheter. Det känns jättebra.

Deltagarna lotsas genom festivalkvällen av scenkonstkollektivet Bataljonen, och kvällen rymmer allt från den mycket uppskattade lokala kören FunkisBro, musikalelever från Örebro och storband till kortfilmsbonanza och YOMA-stipendiaten Selma. Från balkongen på andra våningen levererar DJ Mill Klemming sköna toner som ackompanjerar samtalen som bara fortsätter.

Många av deltagarna jobbar i mindre kommuner och under Kulturskoledagarna är behovet att mötas stort.

– Som chef blir du ofta ganska ensam, och många sitter med tuffa ärenden som ska hanteras. Att få träffas såhär ger nya perspektiv, säger Aleks Brdarski, biträdande verksamhetschef, Nacka musikskola.

Han sitter vid ett bord i bistron tillsammans med bland andra Peter Fredriksson, rektor, Köpings kulturskola, som också lyfter fram värdet i

att träffas i ett sammanhang där kulturskolans roll lyfts.

– Jag känner en stolthet när jag ser och hör oss alla här tillsammans. Det är viktigt att få en påminnelse om hur viktigt det vi gör är.

Marie Sundin, utvecklingsledare för Regional kulturskola i Västmanland, håller med.

– Ja, det är skönt med bekräftelsen på hur mycket bra vi faktiskt gör.

Vidare beskriver hon konferensen som en ”skattkista”.

– Jag är ganska ny i det här jobbet. Detta är mina första Kulturskoledagar och nu förstår jag verkligen värdet med dessa! Jag skapar nya kontakter och får många tips och idéer.

Dessutom tar Marie Sundin med sig extra mycket inspiration hem till Västerås, där det i slutet av konferensen avslöjades att nästa års Kulturskoledagar kommer att hållas.

– Det ska bli jätteroligt att välkomna alla till Västerås 16–18 april 2024! ■

Konferensens
huvudtalare
Niklas Huss i
samspråk med
ungdomar från
KNUT.

Konferencierna från scenkonstkollektivet Bataljonen gav nya idéer till kulturskolelämnarna och bjöd på allt från astroglitter till dinosaurier.

Örebro Kulturskolas storband BABB spelade svängiga låtar i Volymen.

Örebrobandet Bluesworks gästades av ingen mindre än avgående ordföranden Jalle Lorensen på munspel.

”Allt handlar om konst, kärlek och ömhet”

Årets Mello-cirkus samlade i vanlig ordning musikälskare i alla åldrar. Många artister nämner kulturskolan som en plats där de fått utvecklas. Men hur är det för dem som inte haft samma förutsättningar? KNUTs Claudia Ingrao möter artisten Maria Sur från Ukraina.

TEXT CLAUDIA INGRAO, ÖVERSÄTTNING CLAUDIA INGRAO
FOTO EMIL VILGOT WALLIN/PRESSBILD

Varför är kultur viktigt?

– Först och främst därför att det är vad våra sinnen består av. Kultur bygger våra samhällen och ger oss perspektiv. För mig är kultur del av allt vi ser omkring oss, vi är alla konstnärliga uttryck precis hela tiden. Jag tror också att det händer något med oss människor när vi får skapa. Att musicera, dansa, spela teater, måla – ja, alla kreativa former gör oss speciella. Det är som om vi blir mer känsliga för att känna livet inuti och ut.

Vad driver dig personligen till att vara i denna bransch? Och är framgång baserad på talang?

– Såklart handlar det om talang, men i mitt fall var drivkraften baserad på att valet att sjunga alltid var mitt eget. Det finns givetvis naturbegåvningar som sedan barnsben kan få omgivningen att tappa hakan. Ska vi vara helt ärliga så var jag mer

av den ambitiösa typen än den extremt talangfulla. Jag kunde sjunga, men det var inget som riktigt stack ut. Med det sagt tycker jag att det handlar mycket mer om att kämpa hårt för att nå sina drömmar, än om att vara perfekt från början. Du behöver vara riktigt besatt av det du ska uppnå, så kommer din motivation ta dig dit.

Är kultur särskilt viktigt för de unga i samhället?

– Jag tror att kultur i vår ålder, i synnerhet nu när det händer så mycket, är av stor betydelse därför att det skänker oss andrum. Något som skiljer sig från vanligheten och gör att vi blir mer öppna för att ta emot kunskap. När vi ägnar oss åt artisteri är det inte längre utifrån den stereotypiskt fyrkantiga synvinkeln som vi ser saker och ting, utan vi får ett annat ljus att uppleva livet ur. Jag tycker att allt hand-

lar om konst, kärlek och ömhet. Och det är riktigt viktigt att alla får uppleva det nu i dessa tider. Kultur hjälper oss på traven när vi utvecklar vilka människor vi ska bli. Vi får upptäcka världen genom ett synsätt där generositet och mod att vara autentisk är allt.

Hur tror du att vuxna kan göra så att vi unga konstnärer kan få plats och tillfällen att nå ut och uttrycka oss?

– När jag anlände hit till Sverige märkte jag att det finns många möjligheter för unga, i det stora såsom i det lilla. Detta blev mitt första – och bestående – intryck, därför att Sverige som land verkar ha givit barn och unga konstnärlig frihet. Det finns många olika forum och föreningar där det går att ägna sig åt vilka intressen som helst. Kulturskolan är ett exempel på att landet ligger i framkant i jämförelse med andra. Här finns mycket som handlar om konst – nästan som om vi befann oss i världens huvudstad av ungas inflytande i musik och show, vilket jag älskar.

– Du ska få utvecklas hela tiden, oberoende av hur mycket pengar dina föräldrar tjänar el-

"Kultur hjälper oss på traven när vi utvecklar vilka människor vi ska bli. Vi får upptäcka världen genom ett synsätt där generositet och mod att vara autentisk är allt."

KNUTs Claudia Ingrao (th) möter artisten Maria Sur från Ukraina på deras gemensamma skola i Stockholm.

ler hur mycket de värdesätter din rätt att hitta din egna kulturform. För att kunna göra det vi barn och unga gör bäst behöver alla få den chansen. Alla är vi lika, så varför skulle ens förutsättningar skilja på vem som får göra vad? Ingen ska kunna säga till dig att du inte borde, det ska vara ditt val. Enligt mig förtjänar alla de bästa möjligheterna för kulturutövande.

– Det är också sant att vi är starkast tillsammans, när vi låter våra olika kvalitéer träda fram genom att vi lyfter varandra. Allt handlar om att vara generös och snäll, saker som vi blir bättre på när vi själva blir lyssnade på. Vi bör stötta varandra att ägna oss åt det vi funnit att vi kan göra med passion.

Vilka är dina tidigare erfarenheter av kultur?

– I Ukraina sjöng jag minst lika mycket som jag gör nu, men nästan bara i tävlingar och konserter. Dessa erfarenheter tar jag med mig varje gång jag går upp på scen. Jag tror att det behövs mängdträning för att bli riktigt bra på det du tycker om och vill ägna tid och energi åt. Många kommer fram och berättar att jag framstår som självsäker på scen, vilket jag tackar alla tidigare gånger för. Detta har blivit min expertis för att jag fått göra det så mycket. Den stora skillnaden nu är att jag får vara med om andra typer av event, såsom välghörhetskonserter. Sådant hade jag aldrig medverkat i förut. När jag får vara med om denna sorts kulturutövande inser jag hur viktigt det är att ställa upp på saker som rör viktiga frågor. Den 14e mars sattes en konsert upp vid namn "A call for freedom". Framförallt var det vikten av yttrandefrihet, med särskild tanke på kvinnorna i Iran, som fick stå

MARIA SUR

Ålder: 18 år.

Hemstad: Zaporizhzhia, Ukraina

Aktuell med: Framförde låten "Never give up" i Melodifestivalen.

Sysselsättning: Jag sjunger mest hela tiden!

Kände du till kulturskolan innan intervjun?
Nej, men nu när jag vet vad det är tycker jag att det är jätteskönt. Att barn och unga i Sverige har möjlighet att utveckla sina konstnärliga sidor, oberoende av var de kommer från, borde vara en självklarhet för alla.

i fokus. När vi använder kulturrens starka röst för att upplysa om konflikter ute i världen kan tydliga budskap slå igenom.

Har du någon ledargestalt som du minns särskilt?

– Mina föräldrar har alltid stöttat mig och aldrig pushat mig till att göra något jag inte ville. Inget av det jag gjort hade varit möjligt utan dem. Jag är väldigt lyckligt lottad som har den typen av stöd från mina föräldrar. Tyvärr finns det

många vars närstående inte stöttar ens vägval i livet, men jag tror på att alla lär hitta åtminstone en person som kommer att tro på dig.

Det finns en person som du definitivt behöver finna... och det är dig själv! När du verkligen är investerad i något som du skulle älska att uppnå, ja då kommer det att fungera! Följ din dröm, så kommer du att se: när du väl står där på toppen kommer alla andra också tro på dig. ■

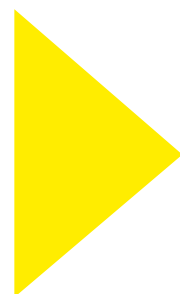

Ardiana Hyseni, Nikki Bidersten och Nitro Karlsson besöker den öppna ateljén, som har drop-in måndag till torsdag varje vecka.

Borås leder framåt

Följ med till **Borås** med en kulturskola som politikerna satsar på. I Simonsland i centrum är lokalerna nya, men man är också ute på filialskolor. Möt även utvecklingsledaren som jobbar med kulturskolecheferna i hela Sjuhäradsregionen.

TEXT & FOTO MARIA ILLE ANDRÉ

Borås

I vinkel med textilmuseet och textilhögskolan ligger kulturskolan i nya lokaler sedan nästan fem år tillbaka. Spår från tiden då det var textilfabrik har medvetet bevarats på de fyra våningarna med bortåt 80 rum. Förutom lek-tionssalar finns större rum för bland annat konserter, dans och cirkus samt ytor för eleverna att hänga i.

– Det är fantastiskt att politikerna har valt att satsa, säger Frida Uneback Malm, som är kulturskolans verksamhetschef sedan 2019.

Här arbetar också två enhetschefer, 48 heltidsanställda lärare och tre personer på administrationen.

På entréplan finns den öppna ateljén och musikklubb med avgiftsfri verksamhet och på de andra våningarna undervisas det i sång, kör, instrument, orkester, teater, dans, cirkus, bild och form, textil och design samt foto, film och animation.

Kulturskolan finns också på Musikens hus i Fristad, där musikämnen finns, på Hässlehuset med uppsökande verksamhet, som inte kostar något samt på ett antal grundskolor.

I Hässlehuset, som ligger i ett socioekonomiskt utsatt område, jobbar tre kulturpedagoger för att nå en ny målgrupp.

– Det är ett komplement till vår kursverksamhet, ett sätt att föra in kulturen i vardagen. Vi hoppas kunna utöka där. Vi ser

Tove Jensen, som har spelat i nästan tre år, spelar Solo i moll med sin lärare Max Näpel.

så många vinster med det, säger Frida.

Sedan 2019 erbjuder man lovverksamhet för barnen i Simonsland, på Musikens hus och i Hässlehuset. På sportlovet kom omkring 1000 barn.

– Vi ser att behovet ökar. Kulturskolan fick en miljon extra av kulturnämnden riktat till lovverksamhet och öppen verksamhet i och med att bidraget till kulturskolan halverades i Kulturrådets budget. Nu är det mer permanent. Det känns så gott i hjärtat, säger Frida.

För dem som vill satsa och söka sig vidare finns ett fördjupningsprogram inom ämnena musik, dans och teater.

Inom stråk och blås planerar kulturskolan att starta grupper för yngre åldrar från och med hösten. Just nu kompetensutvecklas personalen i instrumentlek. Man har också köpt in

"Huset ger så många möjligheter. Jag går med ett leende på läpparna när jag ser all vår verksamhet."

FRIDA UNEBACK MALM

3 tips från Frida Uneback Malm

Tänk på hur verksamheten presenteras: bred representation och fokus på identitetsskapande.

Bevaka barn och ungas kulturkonsumtion för att fånga upp deras perspektiv.

Skapa trygghet genom en kreativ, lekfull och säker miljö samt en öppen kontakt med läraren.

BORÅS KULTURSKOLA

- ▶ Borås har 114 445 invånare.
- ▶ Kulturskolan har 2200 elever i kurs- och filialverksamheten, fördelat på 1540 flickor och 660 pojkar i åldrarna fyra till nitton år.
- ▶ Till den öppna verksamheten kommer sammanlagt 240 barn varje vecka.
- ▶ Terminsavgiften för kurserna är 300 kronor. Fördjupningsprogrammet kostar 700 kronor och instrumenthyran 200 kronor.
- ▶ Man kan gå på mer än ett ämne. I mån av plats tas även vuxna deltagare in, som då betalar 800 kronor per termin.
- ▶ Kulturskolan har omkring 200 konserter och föreställningar på ett år.

instrument som är ergonomiskt anpassade för barnen.

Redan nu finns Kulåret. Alla årskurs 1-elever får under ett läsår besök på sin skola av kulturskolelärare, som jobbar två och två med olika estetiska ämnen.

På kulturskolans administration sitter Anna Rådvik Sanner, som är utvecklingsledare för Sjuhärads musik- och kulturskolor. Projektjänsten är ny sedan september. De kommuner som ingår är Borås, Ulricehamn, Mark, Svenljunga, Tranemo, Herrljunga och Vårgårda. Bollebygd har ingen egen kulturskola utan köper tjänsten av Härryda kommun.

– Min roll är att skapa meningsfulla möten och hålla fokus på utvecklingsfrågor. Det handlar om erfarenhetsutbyte chefer emellan och att skapa en jämlik och tillgänglig kultursko-

Utvecklingsledare Anna Rådvik Sanner och verksamhetschef Frida Uneback Malm.

la, säger Anna.

Hon gör omvärldsbevakningar och driver olika teman. Ett mål är att stärka ämneslagens gemensamma nätverk i de sju kommunerna.

– Det är genialiskt, tycker jag, att ge lärarna i de mindre kulturskolorna samma förutsättningar till kollegialt lärande som i de större.

Anna arbetar utifrån Boråsregionens kulturplan och med nationellt aktuella utvecklings-

områden, som exempelvis att erbjuda barn och unga verksamhet även på loven.

– Cheferna inspireras av hur andra chefer löser det, men det kan skapa diskussioner. Alla har olika förutsättningar och olika arbetskultur i kollegiet. Att få höra att andra har samma utmaningar, är en bra utgångspunkt att påbörja en utmanande process.

Barn och ungas delaktighet är ett annat område. I fyra av kommunerna finns det elevföreningar.

– Det är viktigt med ett lokalt arbete men också att koppla processen nationellt till KNUT (Kulturskolans Nytänkande Ungas Talan). Eftersom vi har en verksamhet för barn och unga, har de rätt att påverka enligt barnkonventionen, säger Anna.

På Borås kulturskola, som är en av landets äldsta med sina snart 80 år, träffar jag också pensionärsvolontären Thomas Florentin och producenten Jennica Dahlqvist.

”Florre”, som han kallas, har tidigare varit biträdande kulturskolechef och hjälper nu till där det behövs och var bland annat projektledare vid uppstarten av Hässlehuset.

– Jag brinner för kulturskolan som fenomen, säger han.

Som producent jobbar Jennica med bland annat samordning, projektledning, marknadsföring och kommunikation. Hon jobbar också med den uppskattade Funkisgalan, ett slags melodifestival för personer med funktionsnedsättning.

Under eftermiddagen, när vi gör en rundvandring, fylls kulturskolan på av allt fler elever.

– Huset ger så många möjligheter. Jag går med ett leende på läpparna när jag ser all vår verksamhet, säger Frida. ■

Foto: Rebecca Hellgren Båkttie

Foto: Anna Larsson

Ta klivet!

” Jag jobbade redan inom kulturskolan när jag hoppade på Kulturskoleklivet. Utbildningen har fått mig att börja reflektera över hur man kan göra saker. Mycket av det jag gjort har jag adopterat från mina lärare, men nu har jag fått upp ögonen för att saker kan göras på många olika sätt. Jag har fått en annan förståelse för hur det jag gör påverkar.

Sen är det väldigt skönt att ha en akademisk grund att stå på. Både för självförtroendet och för att känna sig trygg på arbetsmarknaden. Känner man att kulturskolan är där man vill vara är Kulturskoleklivet rätt val.

Det ger dig en trygghet framåt och dina elever en bättre lärare. En av anledningarna att jag läser i Umeå är deras upplägg där kurserna är uppdelade, på deltid och mest distans. Det har gjort det enkelt för mig att jobba och ha familj samtidigt.”

Lukas Hellgren Båkttie

” För mig var Kulturskoleklivet en väg in i en ny värld. Jag är fotograf i botten och jobbade inom mediebranschen, men jag kände att det var dags för något annat.

Efter ett informationsmöte om Kulturskoleklivet gick jag på magkänsla och satsade. Det visade sig vara helt rätt för mig! Idag har jag fått jobb på en kulturskola men ändå fortsatt plugga för att det är så kul. Kanske blir det en c-uppsats till slut, inget är omöjligt.

För mig har utbildningen varit viktig för att faktiskt våga möta en grupp barn eller unga. Jag har fått mig med både förståelse och konkreta verktyg att använda. Oavsett om man som jag kommer från en annan värld eller om man redan jobbar inom kulturskolan finns det otroligt mycket att hämta i Kulturskoleklivet.”

Katarina Lans

UMEÅ
UNIVERSITET

Läs mer om kulturskolan och se vårt kursutbud i höst:
[www.umu.se/institutionen-for-estetiska-amnen/
kulturskolan/kulturskolans-nyhetssida/](http://www.umu.se/institutionen-for-estetiska-amnen/kulturskolan/kulturskolans-nyhetssida/)

Drama- och teaterkonferens

17-18
augusti
2023

Två dagar fyllda av samtal, workshops och föreläsningar för dig som arbetar med drama och teater!

UMEÅ
KOMMUN

IB WAHLSTRÖM BILDMATERIAL

BESTÄLL
KATALOG!

Allt material för
bildundervisning

ibwahlstrom.se
info@ibwahlstrom.se

KURSER

hösten 2023

Kulturskolans didaktik - estetik, bildning och digitala verktyg 15 hp

Kursen vänder sig till dig som har kompetens inom en konstform, exempelvis drama, slöjd, dans, musik eller bild, och vill bygga på med vetenskapliga och pedagogiska studier. Kursen ges på distans med obligatoriska kursträffar online. 25% studietakt

Konstpedagogik i kulturskolan 15 hp

Kursen riktar sig till dig som är intresserad av att fördjupa dina kunskaper inom samtidskonst och konstpedagogik i Kulturskola och frivilliga skolformer. Kursen ges på distans över två terminer med en fysisk kursträff samt träffar online. (25% studietakt)

Skolmusikal - I praktiken 7,5 hp

Älskar du musikal och vill delta i en musikalshow? Nu har du chansen! Kursen ges på distans med två fysiska kursträffar. Varje träfftillfälle omfattar 2-3 dagar. (25% studietakt)

Specialpedagogiska perspektiv i estetiska ämnen 3 hp

Kanske är du pedagog eller lärare i kulturskola, grundskola, förskola? eller så är du helt enkelt intresserad av specialpedagogiska perspektiv i undervisning i estetiska ämnen! Kursen ges på distans med tre obligatoriska kursträffsdagar online. (25% studietakt)

Making för kulturskolan 7,5 hp

Är du nyfiken på digitala verktyg och hur de kan användas i skapande? I den här kursen får du läsa om, testa och diskutera förutsättningar för digitala verktyg såsom CNC-fräs, laserskärare, vinylskärare, broderimaskin och 3d-skrivare. Kursen läses på distans med en digital och en fysisk kursträff å 3-4 dagar. (25% studietakt)

Ensemblearrangering i Kulturskolan 7,5 hp

Vill du arbeta med arrangeringstekniker för olika instrumentbesättningar och färdighetsnivåer? Kursen ges på distans med obligatoriska kursträffar online. (25% studietakt)

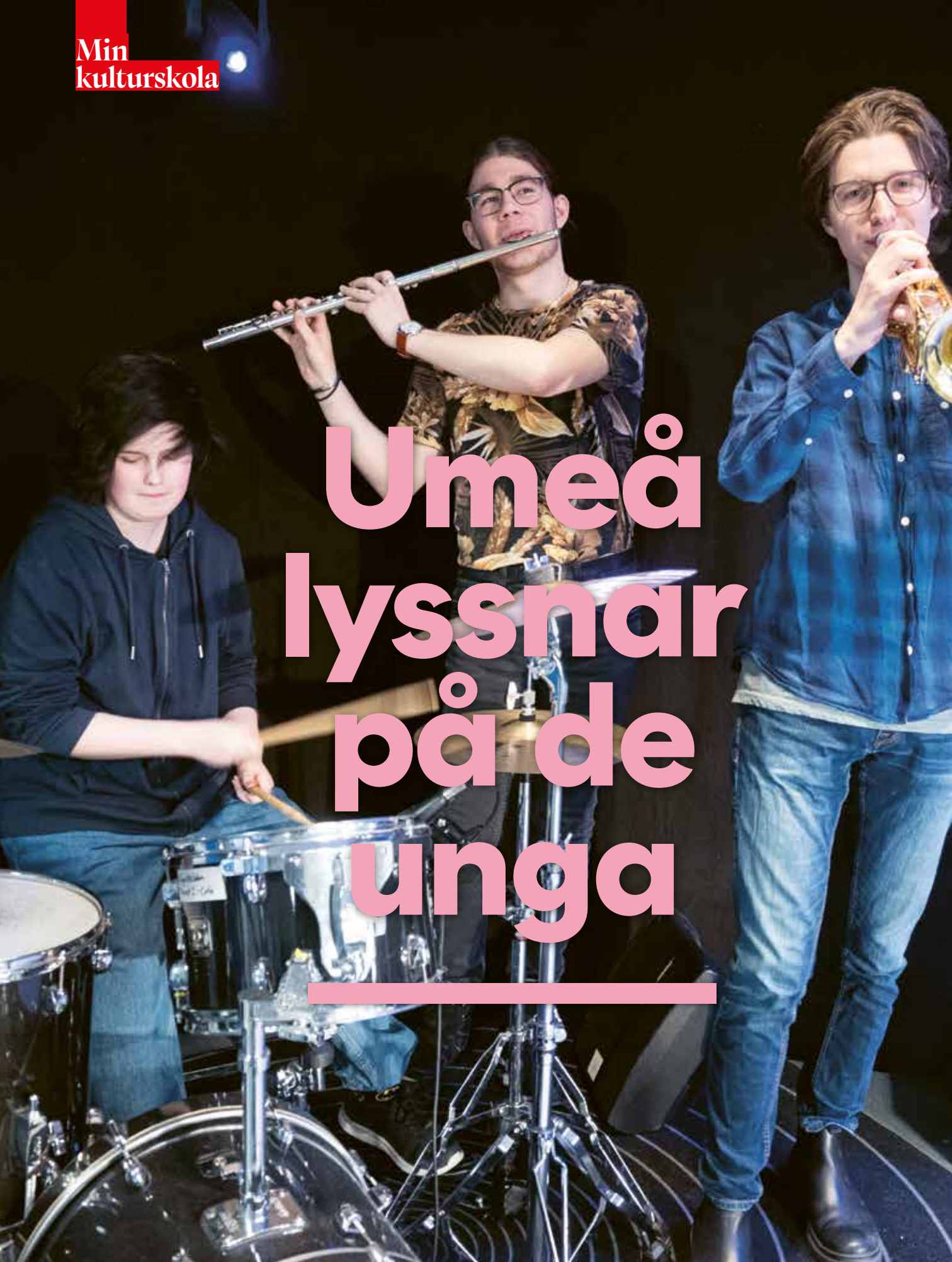

Kontaktperson:
Anna Widén
anna.widen@umu.se

<https://www.umu.se/institutionen-for-estetiska-amnen/>

UMEÅ UNIVERSITET

Umeå lyssnar på de unga

Elevföreningen i Kulturskolan i Umeå har fått vara med och påverka alltifrån kommunens kulturplan till rekryteringen av den nya kulturskolesamordnaren.

– Om man verkligen frågar och är villig att lyssna på unga så kan man vara med och påverka i alla frågor, säger Jonatan Widmark, ordförande.

TEXT & FOTO ULRIKA VALLGÅRDA

Det är tisdag kväll i ett vinterkallt Umeå och några unga fiol- och flöjtelever är på väg ut kulturskolans glaskorridor med sina föräldrar. Längst in i personalkorridoren i ett konferensrum sitter elevföreningens styrelse sedan ett par timmar tillbaka. På bordet ligger några länsade pizzakartonger. – Vi har en nyvald styrelse och därför började vi med lite teambuildning och undervisning i styrelseteknik, berättar ordföranden Jonatan Widmark, som själv är något av en föreningsräv sin unga ålder till trots.

Elevföreningen har sprungit ur RUM, Riksförbundet unga musikanter, som har både regionala och lokala föreningar. Idag, när musikskolan i Umeå är en kulturskola, är den till för samtliga elever.

Jonatan ställer sig vid en tavla och skriver upp argument från de övriga fyra styrelseledamöterna i åldrarna 13 till 20 år, om de ska sponsra ett större musikevenemang i stan eller inte. Kulturskolans samordnare Henrik Sjöberg är kassör och fungerar även som en länk till kulturskolans personal och ledning. Jonatan ger ordet till var och en, och när de ska fatta beslut ombeds vi äldre vuxna gå ut ur rummet.

Längre ner i korridoren sitter verksamhetschefen Beatrice Hammar. Hon har dröjt kvar ikväll efter kontorstid för att få möjlighet att träffa styrelsen, som annars sköter sig mest själv. Sedan hon började för 3,5 år sedan har hon fortsatt det arbete med elevinflytande som skolan hade påbörjat och strävat efter att göra det mer systematiskt.

– Om vi ska vara relevanta för barn och unga, även bland dem som inte har föräldrar som känner till oss, måste vi vara alerta och lyssna in vad de vill ha.

Det kanske inte alltid går att tillmötesgå alla

önskemål, men man måste ändå visa att man lyssnar på dem, menar hon.

– Samtidigt måste vi kunna visa på sådant som de inte visste om att det fanns eller visste att de tyckte var roligt. Det kan vara en prova-på-dag då man upptäcker att det är något jätteroligt som man vill fortsätta med.

Beatrice Hammar beskriver olika typer av elevinflytande. Ett elevråd eller en elevförening representerar eleverna och kan påverka på organisatorisk nivå, ha ögonen på personalen, ledningens arbete och på nya satsningar.

Det finns också en annan sorts elevinflytande. Kulturskolan i Umeå har en del lågtröskelverksamhet som inte kräver föräldraanmälan, skjuts eller kursavgift, och som äger rum ute i klassrummen, på fritidsgården eller fritidshemmen.

– Vi hade till exempel en prova-på-termin i en av våra skolor, med teatersmink, drama, poesi, kollageteknik och musikverkstad.

Inför nästa termin fick eleverna säga vad de ville fortsätta med och då blev det en poesigrupp som sågs två gånger i veckan på skolan. Några i poesigruppen ville testa att fota och då la de till fotografi.

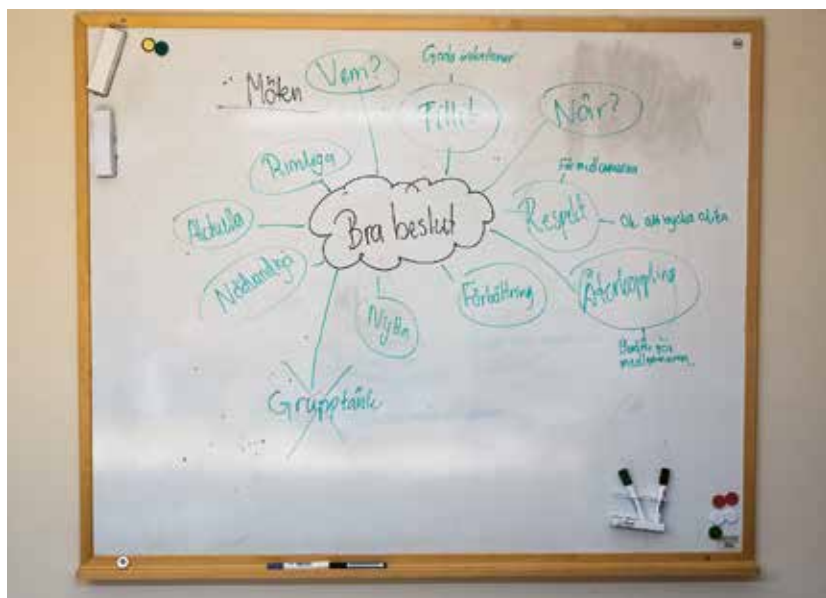
– Det blir mer en organisk delaktighet utifrån de elever som är där.

Individuellt inflytande kan handla om att få vara med och välja vilka låtar man vill spela, men det som nu står på agendan i Umeå är att öka inflytandet även på gruppnivå.

– Det kan gälla vilken repertoar man ska ha på nästa konsert, eller att man kanske ska ha elevkonsert en annan tid på året och i en annan lokal än vanligt, att ta in en gästlärare i teater eller att göra ett studiebesök, förklarar Beatrice.

Beatrice Hammar,
verksamhetschef
för Kulturskolan i
Umeå.

En möjlighet skulle kunna vara konstnärliga råd, en annan ett öppet forum varje termin där eleverna kan komma med input.

I en enkätundersökning som kulturskolan nyligen genomförde ställde man frågan om barnen ville vara med och påverka mer. Ungefär hälften bockade i alternativet "Jag vet inte".

– Jag tolkar det som att vi inte har varit tillräckligt tydliga med att berätta vad som är möjligt att vara med och påverka. Som lärare ska du kanske inte bara fråga "Vilken låt vill du spela?" Du kanske ska fråga "Vilken låt vill du spela och vill du testa att ha en annan lärare i två veckor?"

Det kan tyckas som att Umeå ligger ovanligt långt framme med elevinflytande men Beatrice är inte så säker på det.

– Jag tror att många kulturskolor jobbar jättemycket med delaktighet, bara det att man inte riktigt har satt ord på det. Generellt är pedagoger i kulturskolor i Sverige oerhört lyhörda och duktiga på att ta in önskemål och tankar. Däremot har man kanske inte systematiserat det.

I Kulturskolan i Umeå får all personal vartannat år en grundutbildning i barnrätt och vartannat år en utbildning i exempelvis bemötande och hbtq-frågor. Hon ser ett vidare värde med elevinflytande.

– Att bli lyssnad på som barn gör att man växer som människa och medborgare, oavsett vilka intressen man sedan väljer senare i livet. Dessutom kan kulturaktiviteter i sig vara ett sätt att uttrycka sin åsikt.

Inne i konferensrummet är man framme vid nästa punkt. Styrelsen ska ta ställning till om de

ska gå med i det nationella nätverket KNUT som Kulturskolerådet har bjudit in dem till.

– Det skulle inte innebära några ekonomiska kostnader, inget tvång att delta i någonting, utan enbart en möjlighet att ta del av deras material och kunna delta i träffar och få kontakt med andra föreningar, berättar Jonatan.

– Jamen då är jag på, säger Malte Klüft.

– Jag tycker det låter bra, säger Hedvig Skog.

Snart är alla eniga och de beslutar sig för att gå med i KNUT.

Mötet är slut för kvällen, men ett par av styrelsens ledamöter dröjer kvar och berättar varför de gick med i styrelsen.

– Min mamma rekommenderade det. Hon jobbar själv på kulturskolan och jag tyckte det lät kul, säger Hedvig som valdes in i oktober.

Hon spelar själv teater och trummor. Malte spelar trumpet både i kulturskolans symfoniorkester och individuellt. Han har suttit i styrelsen i två år och är vice ordförande.

– Jag har spelat mer än halva livet och tycker att jag har fått så otroligt mycket av kulturskolan och vill ge tillbaka nu.

Styrelsen har ikväll resonerat kring hur ett bra beslut fattas.

"Att bli lyssnad på som barn gör att man växer som människa och medborgare, oavsett vilka intressen man sedan väljer senare i livet."

BEATRICE HAMMAR, VERKSAMHETSCHEF

Han tycker det finns stora möjligheter att påverka och att varje ledamot får komma till tals. Att det är viktigt att ungdomar får vara med och bestämma är en självklarhet för honom och han tycker de ska vara med och bestämma så mycket som möjligt.

Ordföranden Jonatan är 19 år och spelar tvärflöjt i kulturskolan, individuellt och i symfoniorkestern. Han är inne på sitt sjunde år i styrelsen och andra året som ordförande.

– Jag tycker det är centralt att unga ska vara med och påverka i de frågor som gäller unga. Jag vet jättemycket forskning och även praktiska exempel som visar att när unga är med och bestämmer så blir det bättre, säger han.

Första åren var det nästan fler vuxna än unga i styrelsen, berättar han, men det har det blivit ändring på. I Umeå har elevföreningen ett samarbetsavtal mellan kulturskolan, Umeå kommun och

elevföreningen som säger vad man ska förbättra när det gäller elevinflytandet. Kulturskolan var även remissinstans för det kulturpolitiska program som antogs av kommunen 2020 och vid anställningen av kulturskolesamordnaren.

Utöver allt detta jobbar elevföreningen också med bland annat orkesterläger tillsammans med regionföreningen, trivselaktiviteter, föreningsdagar och stipendier. Jonatan ser inga begränsningar för vad unga kan vara med och påverka.

– Om det finns situationer där unga inte kan vara med och påverka så beror det inte på att de inte kan eller vill, utan på att man inte lyckas göra det på ett sätt där de kan vara med och påverka. Om man verkligen frågar och är villig att lyssna på unga så kan de vara med och påverka i alla frågor. ■

SÅ KAN KULTURSKOLAN ÖKA ELEV- INFLYTANDET

Verksamhetschef Beatrice Hammar:

- Säkerställ att alla lärare har kunskap om barnrätt, barnkonventionen, vilka skyldigheter vi har.
- Ge verktyg till pedagogerna att utvecklas själva så att man vågar fråga när man har möjlighet, "att fråga", vågar lyssna och göra förändringar.
- Skapa förutsättningar för samtal om elevinflytande i verksamheten.

Elevföreningens ordförande Jonatan Widmark:

- Lyssna! Många vuxna kanske hör vad eleverna säger men vågar inte riktigt genomföra det de pratar om eller se dem som jämbördiga. Men lyssna som att de är på samma nivå.
- Jobba med organiserat inflytande. Det är så man får det att hålla i längden.
- Låt unga styra det som de vill vara med och påverka. Om de vill jobba med att sätta ihop ett orkesterläger så är det det som ungt inflytande ska baseras på. Vill de vara med i planeringen av utbudet på en kulturskola, så är det det unga ska vara med i.

Hedvig Skog
valdes in i
styrelsen
i oktober.

Malte Klüft, Hedvig Skog och Jonatan
Widmark är tre av de ungdomar som
ingår i elevföreningens styrelse.

"Kulturskolan bör agera förebild som samhällsinstitution och uppmuntra eleverna att upptäcka sina egna drivkrafter och kreativa förmågor utan att nyttan av dessa bedöms och beräknas."

Selma Yousif Mesbah

Skribent, lektör och skrivpedagog med fötterna på en ekologisk odling i Skåne

Låt skapandet leda vägen

När **samhällets ledare** i alla skikt efterfrågar aktivt producerande och högpresterande medborgare lämnas inte mycket utrymme över åt menings-sökande eller reflekterande över vad som gör livet värt att leva. Detta utrymme måste vi själva skapa. Kulturskolan har en ledande roll som motvikt mot alla krav på konsumtion, prestation och produktion som möter våra barn och unga dagligen. Genom att vara en plats som sätter skapandet och kreativiteten i centrum öppnar kulturskolan upp för möjligheterna till kreativt tänkande, känslomässigt skapande och gemenskap för eleverna som kommer dit. Där kan drömmar få ta plats, liksom den sinnrika glädjen som skapandet medför och stoltheten i att bemästra ett instrument eller att kunna tolka urgamla noter från ett känt verk. Allt detta kan ingjuta självförtroende och nyfikenhet inför världens under.

Samtidigt som samhällsklimatet blir kallare upptas barnens uppmärksamhet allt oftare av influencers och kändisar, vars ofta cyniska världsbild kretsar kring framgång, kroppsfixering, materiellt välstånd och entreprenörskap. Allting är en potentiell produkt som kan köpas eller säljas. Lycka, framgång och kärlek, till och med det egna jaget. Denna introduktion till världen gynnar inte någon annan än de marknadsaktörer som tjänar

pengar på barns lättpåverkade natur.

Behovet av en annan form av ledargestalter är akut. Barnen behöver förebilder som kan skapa andrum i prestationshetsen och tilltala deras behov av att skapa kreativt och med skapandet som självändamål. En förkänsla av att det räcker att bara finnas till, att man är nog som man är. Att det är vackert att leva. Att det man skapar inte behöver bli en produkt att sälja, eller att mäta sitt värde med, utan något att som bidrar till en annan människas känsla av mening och skönhet. Som kan ge perspektiv, joie de vivre, inspiration att skapa mera, kanske tillsammans.

Att upptäcka skapandet kan vara magiskt, speciellt i en värld som blir alltmer avförtrollad även för barnen. Kulturskolan bör agera förebild som samhällsinstitution och uppmuntra eleverna att upptäcka sina egna drivkrafter och kreativa förmågor utan att nyttan av dessa bedöms och beräknas. Kraven på prestation och produktion bör hållas till ett minimum och fokus istället ligga på elevens kreativa utveckling och upptäckarglädje. Så skapas framtidens ledare med en omtanke och tilltro den livsviktiga kulturen, som förhoppningsvis får ta en allt större och alltmer självklar plats i framtidens samhälle. ■

Med hälsningar från Kulturskolecentrum

Aktuella rapporter

Nu kan du läsa Kulturskolecentrums nya rapport, Öppen verksamhet i kulturskolan – en väg till breddat deltagande.

Den och andra rapporter, om bland annat barnrätt i praktiken, flersnivåsamverkan, breddad rekrytering och utvecklingsbidraget till kulturskolor, hittar du på: www.kulturradet.se/publikationer

Prenumerera på vårt nyhetsbrev

Vårt nyhetsbrev håller dig uppdaterad om kulturskolevärlden och vad som är på gång hos oss: www.kulturradet.se/kulturskolan/nyhetsbrev

Sakkunniga sökes!

Vill du bli sakkunnig hos Kulturskolecentrum och bidra till utvecklingen av kulturskolan? Läs mer och anmäl dig senast 30 maj: www.kulturradet.se/kulturskolecentrum

Utvecklingsbidrag till kulturskolor

I mitten av maj blir det klart vilka kulturskolor som får vårens utvecklingsbidrag. Håll utkik: www.kulturradet.se/beviljadebidrag

Lärande exempel

Ta del av lärande exempel från kulturskolor i landet och inspirerande filmer: www.kulturradet.se/kulturskolan/exempel

Kulturskolecentrum är ett nationellt kunskapscenter som stöttar landets kulturskolor. Målet är att fler barn ska få kulturundervisning av hög kvalitet.

KULTURRÅDET

Föreställning med tema: Min röst min framtid Foto: Uppsala Kulturskola

Stå upp för barns rättigheter på kulturskolans dag den 20 maj!

Att engagera sig för Världens Barn är ett roligt sätt för elever i kulturskolan att få koll på sina rättigheter och själva vara med och göra skillnad för barn runt om i världen.

Att delta är enkelt! Anordna en föreställning och låt publiken skänka en slant för inträde, garderobsavgift eller fika.

Med stöd från Världens Barn pågår just nu ett 40-tal projekt runt om i världen. Projekt som ger barn möjlighet att få gå i skolan, få bättre hälsa och en trygg vardag – vilket är viktigare än någonsin i spåren av konflikter, pandemi och klimatförändringar.

Läs mer och anmäl er på varldensbarn.se/kulturskola

Anmäl er

för att få tillgång
till tips, inspiration
och material!

